

ගරු ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන

ගරු අග්‍රාමාත්‍ය රනිල් වික්‍රමසිංහ

මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය

පරිසර අමාත්‍යාංශය

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය

පාරිසරිකමය වශයෙන් තිරසාර නගර සැලසුම් සහ මහා මාර්ග ඉදි කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය යෝජනා

නිවර්තන කලාපීය දිවයිනක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව අතිශය ඉහළ ගණයේ ජෛව විවිධත්වයකට උරුමකම් කියනුයේ, ඉන් බොහොමයක් ශාක හා සත්ව සම්පත් දිවයිනට පමණක් ආවේණික වීමේ ආශීර්වාදය ද සමඟිනි. මෙම අතිශය පොහොසත් ජෛව විවිධත්වයක උරුමය දිවයිනෙහි ප්‍රධානතම සංචාරක ආකර්ශකයක් වනවා සේම පාරිසරික සංචාරක ව්‍යාපාරය උදෙසා වන විශිෂ්ටතම ශක්තියකි. කෙසේ වුවද දිවයිනෙහි ඉදිවන මහා මාර්ග පද්ධතිය හේතුකොටගෙන මෙම අද්විතීය ශාක හා සත්වමය ගහණය ස්වකීය නිජබිම් අහිමි වීමේ හයානක තර්ජනයට මුහුණ පා සිටින අතරම මහා මාර්ග වල අධික වේගයට ලබා දී ඇති නිදහස වන ජීවීන්ට මාරක උගුලක් බවට පත් වී ඇත. මාර්ග පද්ධතියෙහි වර්ධනය වන විශාලත්වය සහ ඉහළ මාර්ග සන්නිවේදන ලාංකේය ශාක සංහතිය කෙරෙහි අධික බරක් පටවා ඇති අතරම ලෝක මට්ටමේ පාරිසරික සංචාරක ගමනාන්තයක් ලෙස දිවයින විසින් රඳවා ගෙන ඇති විශිෂ්ට නාමය ද මෙම කරුණු හේතුකොට ගෙන ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ප්‍රබල ලෙස හානියට ලක්වෙමින් පවතී.

නවීකරණය වන මාවත් හේතුවෙන් ඇතිවන මෙවැනි සෘණාත්මක බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා, නාගරික සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා වන සංවාදයන්හිදී තිරසාර සංවර්ධනය කෙරෙහි වන මූලික පියවරයන් වෙනුවෙන් වඩාත් ප්‍රබල අවධානයක් සහ මූලිකත්වයක් ලබා දිය යුතුය. එමෙන්ම, මහා මාර්ග සැලසුම් සකස් කිරීමේ අදියරයන්හිදී වනාන්තරයන් සහ වන ජීවීන් කෙරෙහි ඇතිවන බලපෑම ඉතාමත් අවම වන බව තහවුරු කිරීම උදෙසා ගත හැකි සෑම පියවරක්ම ගත යුතුය. නව මහා මාර්ගයක් සඳහා සත්‍ය වශයෙන්ම අවශ්‍යතාවයක් පැන නැගෙන අවස්ථාවකදී, එය සැලසුම් කළ යුත්තේ ජෛව විවිධත්වය අතින් පොහොසත් වූ ප්‍රදේශයන් මඟ හරිමින්ය. ආරක්ෂිත ජාතික වනෝද්‍යානයන්, අනෙකුත් වනාන්තර සහ තෙත් බිම් හරහා මහා මාර්ගයන් ඉදි කි

රීම නොකළ යුතු අතරම, සත්‍ය වශයෙන්ම ලෝක උරුමයක් වන සිංහරාජය වැසි වනාන්තරය හරහා කිසිසේත් මාර්ග ඉදි කළ යුතු නොවේ. එවැනි මහා මාර්ගයන් ඉදි කිරීම කිසි දිනෙක නැවත නිවැරදි කළ නොහැකි වරදක් සේම උග්‍ර සහ හයානක ලෙස හානිදායක ද වනු ඇත. මෑතක දී විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානය හරහා ඉදි කරන ලද මහා මාර්ගය වදවීමේ තර්ජනයට ලක් වූ වන ජීවීන් කෙරෙහි දැනටමත් අධික හානියක් පටවා ඇත්තේ, වනෝද්‍යානයේ මායිම අසල මහා මාර්ගයේදී වේගයෙන් ගමන් කල වාහනයක ගැටීමෙන් වද වී යාමේ තර්ජනයට මුහුණ පා සිටින ගැහැණු වලසෙක් (Sri Lanka Female Sloth Bear - *Melursus ursinus*) මරුමුවට පත් වීමෙනි.

මෙම දුර්ලභ වලසා යනු, දිගින් දිගටම භීතවන වන ජීවී ගහණයෙහි දිවයින තුළ ඉතිරි වූ එක් සාමාජිකයෙකි. මෙවැනි සම්පූර්ණයෙන්ම වැළැක්විය හැකි මරණයන් අපගේ පරිසර පද්ධති වලට වටිනා ජීවී වර්ගයන්හි, අනාගත පැවැත්මට ඇති අවස්ථාවන් කෙරෙහි ඉතා තියුණු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. වලසා යනු පරිසර පද්ධතියක ඇති සෞඛ්‍යමත් භාවය පෙන්වුම් කරන දර්ශකයක් වන අතර ශ්‍රී ලංකාවෙහි දැනට පටු තීරයන් බවට පත් වෙමින් ඇති, අතීතයෙහි ඔවුන්ගේ වාසභූමි බවට පත්ව තිබූ වනාන්තරයන් තුළින් අතුරුදන් වී ඇත්තේ සෘජුවම එල්ල කරන ලද වධ හිංසාවන් නිසා පමණක් නොවේ. වැඩි වශයෙන්ම නිරන්තරයෙන් සිදු වන මිනිස් බාධා කිරීම් නිසාය. ඇතැම් විට, තිරසාර සංවර්ධනය උදෙසා අප විසින් අපගේ සුවපහසුවෙන් මදක් කැප කළ යුතුය. මෙම ප්‍රශ්නයෙහි දී, විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානය හා එය බාහිර පරිසරයෙන් වෙන් කෙරෙන මායිම හරහා මහා මාර්ගයක් ඉදි කිරීම කිසි දිනෙක නොකළ යුතුව තිබුණකි. මෙම වලසාගේ මරණය සහ මෙම මාර්ගයෙහි සිදු වූ අනෙකුත් වන ජීවී මරණයන් එම කරුණ සනාථ කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවෙහි බොහොමයක් ස්වභාවික වාසස්ථානයන් දැනටමත් ඉතා කුඩා වන අතරම වැනසී යාමේ සීමාව වෙතටම ළංවී ඇත. මෙම කුඩා වනාන්තර කොටස් ඒවායේ ජීවත් වන වන ජීවීන් උදෙසා ප්‍රමාණවත් තරම් ආහාරයන්ගෙන් තොරය. ආක්‍රමණශීලී ශාකයන්ට සහ මිනිස් බාධාවන්ට ගොදුරු වීම් අවදානමෙන් යුක්තය. එමෙන්ම ජීවී ගහණය වර්ධනය වීමට ඉඩකඩ ලබාදෙන ජානමය විවිධත්වයෙන් ද හිඟය. නිරන්තරයෙන් ඇකිලෙමින් පවතින මෙම වාසභූමීන්හි ජීවත් වන සතුන් ඒවා තුළින් ඉදි වන මහා මාර්ගයන් හරහා ගමන් කිරීම පිණිස අතිශය භයානක උත්සාහයන් දරනුයේ අහර සෙවීම පිණිසය. මහා මාර්ග සහ අධිවේගී මාර්ග වල වනජීවීන්ගෙන් සිදුවන හදිසි ආක්‍රමණ මාරක වනුයේ මෙම සතුන්ට පමණක් නොවේ. එම ආක්‍රමණ වාහන පදවන්නන්ට හා වාහන වල ගමන් ගන්නා මගීන්ටද අතිශයින් අනතුරුදායකය. මේ සඳහා හොඳම උදාහරණයක් ලෙස, දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගයෙහි දිනමා ගමන් ගත් වාහනය වල් ඌරෙකු (Wild boar- *Sus scrofa*) හා ගැටීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලාංකික ක්‍රිකට් විරයෙකු වන සනත් ජයසූරිය මහතා සහ ඔහුගේ රියදුරා මුහුණ පෑ අනතුර පෙන්විය හැකිය. අනතුරෙහි බලපෑම හේතුවෙන් ඔවුන් ගමන් ගත් වාහනය සම්පූර්ණයෙන් පෙරළී ගිය අතර අනතුරට හේතු වූ වල් ඌරා (Wild boar- *Sus scrofa*) එතනදීම මරණයට පත් විය. මෙම අනතුර වාහනයෙහි සිටි අයටද මාරාන්තික වීමට ඉඩ තිබුණි.

(කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය හරහා ගමන් කරන තලගොයෙක්)

(සංවේදී වැසි වනාන්තර වාසභූමි හරහා ඉදිකිරීමට 2030 ජාතික භෞතික සැලැස්මෙහි යෝජිත අධිවේගී මාර්ගය)

2030 ජාතික භෞතික සැලැස්මෙහි යෝජනා කර ඇති කොළඹ - හම්බන්තොට අධිවේගී මාර්ගය සිංහරාජ - කන්තලිය වැසි වනාන්තරයෙහි ජෛව විවිධත්ව කොරිඩෝර්ව සම්බන්ධනය වන ලෙස සැලසුම් කර ඇති අතර මෙම ප්‍රදේශය ශ්‍රී ලංකාවෙහි වැඩිම ජෛව විවිධත්වයකින් යුතු ප්‍රදේශ කිහිපයෙන් එකකි. මෙවැනි ඉහළ ජෛව විවිධත්වයකින් යුතු ප්‍රදේශයක් හරහා අධිවේගී මාර්ගයක් ඉදි කිරීම අතිශයින් දරුණු වැරදීමක් සහ මහා විනාශයක් බවට පත් වනු ඇත්තේ වන ජීවීන්ට පමණක් නොවේ. එය වාහන පදවන්නන් කෙරෙහි ද ප්‍රබල තර්ජනයක් බවට පත්වනු ඇත. මෙම හේතූන් නිසා ජාතික භෞතික සැලසුම් ලේඛනය ප්‍රතිසංශෝධනය කිරීමට අවශ්‍ය වනුයේ මෙම යෝජිත අධිවේගී මාර්ගය සිංහරාජ - කන්තලිය වැසි වනාන්තරයෙන් සහ සබරගමුව පළාතෙහි මධ්‍යම පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශයන් තුළ පවතින වනාන්තර සීමාවන් කෙරෙන් වැළැක්වීමට ය. දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය හම්බන්තොට දක්වා දිගු කිරීමත් සමඟ, මෙම යෝජිත සමාන්තර අධිවේගී මාර්ගය දැඩි අවශ්‍යතාවයක් පෙන්නුම් නොකරයි.

පාරිසරික වශයෙන් ආරක්ෂිත ප්‍රදේශයන් හරහා නව මාර්ග ඉදි නොකිරීම තහවුරු කිරීමට ගත හැකි සෑම පියවරක්ම ගත යුතු සේම, දැනටමත් ඉදිකර ඇති මාර්ග සඳහා ඇති සා ණාත්මක බලපෑම් අවම කිරීම ද ඉතා වැදගත් ය. මෙම මාර්ගයන්හි ගමන් කරන්නන්ගේ ආරක්ෂාව වැඩි කිරීම උදෙසාත්, වන ජීවීන් ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රධානතම පාරිසරික - සංචාරක ගමනාන්තයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව රඳවාගෙන ඇති නාමය පවත්වාගෙන යාම උදෙසාත්, වන ජීවීන්ට මහා මාර්ග හරහා යා හැකි වන පරිදි මහා මාර්ග වලට ඉහළින් හෝ පහළින් වනජීවී ආරක්ෂිත පාලම් (wildlife overpasses / underpasses) නිර්මාණය කිරීමට අවශ්‍ය පියවරයන් ගත යුතු අතරම වන ජීවී වාසභූමි හරහා දිවෙන මහා මාර්ග වල වේගය අඩාල කිරීම සඳහා යොදන කුඩා බෑම් (speed humps) යෙදීමටද අවශ්‍යය. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, යුරෝපා සංගමය, සිංගප්පූරුව වැනි ඉහළ සංවර්ධිත රටවල් පමණක් නොව චීනය, ඉන්දියාව, තායිවානය, දකුණු අප්‍රිකාව, මොන්ගෝලියාව හා කෙන්යාව වැනි රටවල් පවා වර්තමානයේදී මෙම වනජීවී ආරක්ෂිත පාලම් (wildlife overpasses / underpasses) වල ඇති වැදගත්කම අවබෝධ කොටගෙන ඇත්තේ හුදෙක් ලෝක පාරිසරික අවධානයන් නිසා නොව, මාර්ගවල සිදුවන වාහන අනතුරු හා සබැඳි ඉතා ඉහළ පිරිවැය සහ අහිමි වන වන ජීවී ගහණය ද හේතුවෙනි.

කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය හේතුවෙන් මුතුරාජවෙල තෙත් බිම් සම්බන්ධනය කෙරෙන කොටස මෙවැනි වනජීවී ආරක්ෂිත පාලමක අත්යවශ්‍යතාවය පෙන්නවන වැදගත්ම ස්ථානයකි. සත්‍ය වශයෙන්ම, පාරිසරික වශයෙන් අතිශය සංවේදී මෙම තෙත් බිම් හරහා අධිවේගී මාර්ගයෙහි මෙම කොටස ඉදි කිරීම නොකළ යුතුව තිබුණකි. රථ වාහන හා වන ජීවීන් එකිනෙක ගැටීමෙන් සිදුවන අනතුරු හා පරිසර පද්ධතියට සිදුවන හානි අවම කිරීම සඳහා දැනට අපට ගත හැකි එකම පියවර වනජීවී ආරක්ෂිත පාලමක් ඉදි කිරීමයි.

(නෙදර්ලන්තයේ A50 මහා මාර්ගයට ඉහළින් ඉදි කර ඇති වනජීවී ආරක්ෂිත පාලම)

කෙසේ වුවද මාර්ගයට ඉහළින් හෝ පහළින් වනජීවී ආරක්ෂිත පාලම් ඉදි කළහොත් ආරක්ෂිත පාරිසරික ප්‍රදේශයන් හරහා මා මාවත් ඉදි කිරීම පිළිගත හැකියයි කිසි දිනෙක නොසිතිය යුතුය. මෙම වනජීවී ආරක්ෂිත පාලම් වල සැබෑ ඵලදායී බලපෑමක් තිබේද යන්න බොහෝ රටවල ප්‍රශ්න කිරීමට බඳුන්ව ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවෙහි මේ වෙනුවෙන් අවසන් නිගමනයකට එළඹීම උදෙසා අවශ්‍ය වන විද්යාත්මක දත්තයන් ප්‍රමාණවත් පරිදි නොමැත. එපමණක් නොව, සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රතිඵලදායී වීමට නම් මෙම වනජීවී ආරක්ෂිත පාලම් සමාන දුරින් යුතුව අදාළ ප්‍රදේශය අවසන් වන තෙක් ඉදි කළ යුතු අතර, මේ සඳහා අති විශාල පිරිවැයක් දැරීමටද සිදුවේ. ක්‍රමවත් අද්යනයක් නොමැති වීම සහ මෙවැනි විශාපාති කෙරෙහි අවශ්‍ය වන ඉහළ පිරිවැය හේතුකොටගෙන ප්‍රධාන මාර්ගයන් සහ අධිවේගී මාර්ගයන් ඉහළ ජෛව විවිධත්වයෙන් යුතු ප්‍රදේශයන් වළක්වමින් ඉදි කිරීම ආර්ථිකමය සහ විද්යාත්මක වශයෙන් වඩාත් හොඳින් සංවේදී වනු ඇත.

අපගේ වන ජීවීන් කෙරෙහි මුල්යමය වටිනාකමක් යෙදීමට හා, ඔවුන්ගේ අනාගතය වෙනුවෙන් ආයෝජනය කිරීමට සුදුසුම කාලය එළඹී තිබේ. වනජීවීන් යනු අමිල සම්පතකි. වරක් අහිමි වී ගිය පසු , කොපමණ විශාල ප්‍රමාණයක මුදලකට හෝ ඔවුන් නැවත ගෙන ඒමට නොහැක. බංග්ලාදේශය හා තායිවානය වැනි රටවල රයිනෝ (*Diceros bicornis*) සතුන් ජීවත් වූහ. නමුත්, එම රටවල් වර්තමානයෙහි දී මිලියන ගණනින් සංචාරක මුදල් ලබාගැනීමට තිබූ ස්වර්ණමය අවස්ථාව අහිමි කොට ගෙන ඇත්තේ, අවශ්‍ය කාලයෙහි දී මෙම සුන්දර සත්ත්වයින් වද වී යාමෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ග නොගැනීමෙනි. දියුණු වූ සහ දියුණු වෙමින් පවතින රටවල මෙවැනි වැරදීම් තුළින් අප ඉගෙන ගත යුතුය. ඉතා ප්‍රමාද වීමට පෙර අප විසින් තිරසාර සංවර්ධනය ආදර්ශනය කිරීම උදෙසා සැලසුම් සකස් කළ යුතුය. ශ්‍රී ලංකා වලසා (*Melursus ursinus inornatus*), ශ්‍රී ලංකා දිවියා (*Panthera pardus kotiya*) වැනි වද වී යාමේ තර්ජනයට මුහුණ පා සිටින සත්ත්වයින් අප විසින් ආරක්ෂා කර ගත යුතු අතර, අපගේ මහා මාර්ග හා අධිවේගී මාර්ගයන් ඔවුන් වද වී යාම වෙත තල්ලුකර දමන මාරක උගුල් බවට පත් නොවිය යුතු බව තහවුරු කළ යුතුය.

මෙම සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණු සිතෙහි තබාගෙන, අප විසින් 2030 ජාතික භෞතික සැලසුම සංශෝධනය කළ යුත්තේ, මහා මාර්ග හා අධිවේගී මාර්ග ආරක්ෂිත ජාතික වනෝද්‍යානයන්, අනෙකුත් වනාන්තර, ඒවායේ මායිම් සහ තෙත් බිම් හරහා ඉදි නොවන බව තහවුරු කිරීම උදෙසා ය. එමෙන්ම, පවතින මං මාවත් වල වනජීවීන් හා වාහන එකිනෙක ගැටීම වැළැක්වීම කෙරෙහි ඉතා ඉක්මන් පියවර ගැනීම කළ යුතුමය. එපමණක් නොව, අනාගත මාර්ග සහ නාගරික සංවර්ධන සැලසුම් නිර්මාණය කිරීමේදී මෙම කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීම තහවුරු කළ යුතුය.

අපි 21 වන සියවසෙහි පාරිසරික වගකීමෙන් සහ තිරසාර සංවර්ධනයෙන් යුතු ප්‍රධානතම ආදර්ශීය දේශයක් බවට ශ්‍රී ලංකාව පත් කරමු.

වැසි වනාන්තර සුරකින්නෝ
<http://www.RainforestProtectors.org>